

17.11.1975

1

Kalevankatu 6 00100 HELSINKI 10

Puhelin 642 511

Työeläkelaitoksille

Hallitus on antanut 14.11.1975 eduskunnalle esityksen eräistä työeläkelakien muutoksista. Esityksen sisällön muodostavat säätiöiden perustamista koskeva työntekijärajan korottaminen sekä vakuuttamisvelvollisuuden ja vakuutusmaksun laiminlyömisseraamusten muuttaminen.

Nykyisten säännösten mukaan on mahdollista perustaa eläkesäätiö, jos toimipiiriin tulisi pysyvästi kuulumaan vähintään 50 työntekijää. Hallituksen esityksessä ehdotetaan mainittu raja nostettavaksi 300 työntekijään. Muutosta ennen toimintansa aloittaneita säätiöitä rajan nostaminen ei kuitenkaan koskisi.

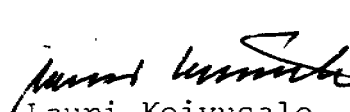

Mikäli työnantaja on ilmoittanut eläkelaitokselle työntekijän työsuhteet myöhästyneenä tai jättänyt ne esim. joiltain osin kokonaan ilmoittamatta, eläkelaitoksella on nykyisellään mahdollisuus periä työnantajalta viivästymisajalta perustekorona mukainen korko. Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan näissä tilanteissa vakuutusmaksu voitaisiin korottaa enintään kaksinkertaiseksi, jollei erityisestä syystä ole aihetta luopua korotuksen määräämisestä.

Työeläkelakien mukainen viivästymiskorko on tällä hetkellä 10 prosenttia. Hallituksen esityksessä ehdotetaan viivästymiskorko vastaisuudessa määriteltäväksi siten, että se olisi enintään 6 prosenttiyksikköä suurempi Suomen Pankin kulloinkin veloittamaa peruskorona korkoprosenttia.

Nykyisellään yrittäjän laiminlyödessä vakuutusmaksut hän tai hänen omaisensa saattavat menettää eläketurvan siltä osin kuin vakuutusmaksuja ei ole saatu perityksi. Esityksessä ehdotetaan säännöksiä muutettavaksi siten, ettei vakuutusmaksun laiminlyöminen enää johtaisi eläketurvan menetyksiin yrittäjien osalta. Samanaikaisesti ehdotetaan pidennettäväksi sitä aikaa, jonka kuluessa eläkelaitoksella on mahdollisuus periä yrittäjältä vakuutusmaksuja.

Esityksen yksityiskohtainen sisältö ilmenee oheisista liitteistä.

ELÄKETURVAKESKUS

Lauri Koivusalo
Antti Suominen

LIITE

Hallituksen esitys

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n, maatalousyrittäjien eläkelain 12 §:n ja yrittäjien eläkelain 12 §:n muuttamisesta.

Työntekijäin eläkelain (395/61) jäljempänä TEL, mukaista eläketurvaa järjestettäessä voidaan sanotun lain 3 §:n 1 momentin mukaan yhtenä eläkelaitosmuotona käyttää eläkesäätiötä. Säätiön toimintapiiriin tulee pysyvästi kuulua vähintään 50 työntekijää. Eläkeasioiden hoidossa vaadittava tekninen sujuvuus ja asiantuntemus vaativat kuitenkin pieniltä säätiöiltä niin suuria taloudellisia uhrauksia, ettei eläkkeiden hoitaminen näin pienissä puitteissa ole enää tarkoituksenmukaista. Sitä paitsi jo turvaavuusnäkökohdat edellyttäisivät, ettei eläkelaitoksen piiriin kuuluvien määrä ole aivan vähäinen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että TEL 3 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että lain voimaantulon jälkeen TEL:n mukaisen toimintansa aloittavaan eläkesäätiöön tulisi kuulua vähintään 300 työntekijää. Ehdotus perustuu niihin eläkejärjestelmän kehittämistä koskeviin neuvotteluihin, jotka on käyty vuoden 1974 kevään tulopoliittisen kokonaisratkaisun perusteella.

Työnantaja on TEL 17 §:n 1 momentin mukaan velvollinen antamaan eläkelaitokselle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen lain täytäntöönpanoa varten. Jos työnantaja ei toimita eläkelaitokselle esimerkiksi vakuutusmaksun määräämistä varten tarpeellisia tietoja, eläkelaitoksella on oikeus määrätä maksu arvion perusteella. Arvioimismenettely tulee kysymykseen yleensä silloin, kun työnantaja ei anna mitään tietoja. Jos taas työnantaja ilmoittaa työntekijän eläkejärjestelyyn vapaaehtoisesti, mutta kuitenkin työsuhteen alkamiseen nähden myöhässä, eläkelaitos voi periä vakuutusmaksulle ainoastaan 7 prosentin koron.

Viiyästyneestä ilmoituksesta perittävä korko ei kuitenkaan nykyisellään ole riittävä tehostamaan tietojen toimittamista. Tästä syystä ehdotetaan TEL 17 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että siltä osin kuin työnantaja jättää lain täytäntöönpanoa varten tarvittavat

tiedot kokonaan antamatta tai antaa ne myöhemmin kuin asetuksessa tarkemmin säädetään, työnantajalle määrättäisiin arvion perusteella enintään kaksinkertaiseksi korotettu vakuutusmaksu. Sen jälkeen kun arvio on suoritettu, maksu jäisi siltä osin lopulliseksi, vaikka työnantaja myöhemmin toimittaisikin sanotut tiedot. Maksu voitaisiin kuitenkin muuttaa todellisia tietoja vastaavaksi, jos korotus johtaisi ilmeisesti kohtuuttomuuksiin. Tarkemmat ohjeet korotuksen määräämisestä ja siitä luopumisesta antaisi tarvittaessa eläketurvakeskus.

TEL 19 §:n 1 momentin mukaan työeläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen sanotun lain perusteella määräämään vakuutusmaksuun saadaan viivästymisen ajalta periä enintään 10 prosentin vuotuinen korko. Sanotulla korolla pyritään ehkäisemään sitä, ettei alhainen korkokanta houkuttelisi maksujen suorittamisen siirtämiseen tai laiminlyöntiin. Sanottu 10 prosenttia ylitti vielä 1960-luvulla usealla prosenttiyksiköllä rahalaitosten myöntämien lainojen koron, mutta nykyään se on jo yleensä mainittuja lainakorkoja alempi. Kun lisäksi on ollut havaittavissa, että sellaisina ajankohtina, jolloin yleinen korkokanta on korkea ja lainaa vaikeasti saatavissa, vakuutusmaksujen suorittamista siirretään jopa ulosottovaiheeseen, ei viivästymiskorolle asetettua tavoitetta enää tällä hetkellä saavuteta.

Asian korjaamiseksi ehdotetaan viivästymiskorkoa koskevia säännöksiä muutettaviksi siten, että viivästymiskorko voisi seurata korkokannan yleisiä vaihteluita. Näyttää tarkoituksenmukaiselta sitoa koron suuruus Suomen Pankin rahalaitosten keskuspankkiluotosta kulloinkin peruskorkona veloitettavaan korkoon. Ehdotonta sidonnaisuutta tähän korkokantaan olisi kuitenkin käytännössä vaikea toteuttaa. Sen vuoksi tulisi lailla vahvistaa ainoastaan se määrä, minkä verran viivästymiskorko saa olla mainittua peruskorkoa kor-

keampi. Sosiaali- ja terveysministeriö määräisi perittävän koron suuruuden. Jotta voitaisiin välttää siltä, että keskellä kalenterivuotta korossa tapahtuisi muutoksia, jotka hankaloittaisivat perintä- ja laskentatoimenpiteitä, ehdotetaan, että peruskoron muutokset otetaan huomioon vasta seuraavan kalenterivuoden alusta.

Suomen Pankin rahalaitosten keskuspankki-luotosta peruskorkona veloittama korko on tällä hetkellä 9,25 prosenttia. Pankit perivät nykyisin antolainauskorkona ja viivästymiskorkona eräissä tapauksissa yhteensä 14,5 prosentin suuruisia korkoa. Vastatakseen tarkoitustaan viivästymiskoron tulisi olla tätä korkeampi. Sen vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että viivästymiskorko saadaan määrätä enintään kuusi prosenttiyksikköä mainittua peruskorkoa suuremmaksi.

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 10 §:n 4 momenttiin, maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 12 §:n 2 momenttiin ja yrittäjien eläkelain (468/69) 12 §:n 3 momenttiin ehdotetaan tehtäviksi vastaavat viivästymiskorkoa koskevat muutokset.

Maatalousyrittäjien eläkelain 12 §:n 3 momentin ja yrittäjien eläkelain 12 §:n 4 momentin mukaan vakuutuksen ottamisen tai vakuutusmaksun suorittamisen laiminlyöneelle yrittäjälle ei voida määrätä työtuloa eikä periä häneltä vakuutusmaksua pitemmältä ajalta takautuvasti kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä välittömästi edeltäneeltä kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus tai vakuutusmaksun suorittaminen on laiminlyöty pitemmältä ajalta, yrittäjä ja hänen jälkeensä jääneet omaiset menettävät oikeuden eläkkeeseen siltä osin kuin maksuja ei ole voitu vanhentumisen vuoksi periä.

Ei ole kuitenkaan sosiaalipoliittisesti tarkoituksenmukaista, että yrittäjän ja hänen perheensä eläketurva riippuu siitä, onko eläkelaitos, jolla on käytettävissään samat perimiskeinot kuin verojen ja maksujen ulosotossa, saanut perityksi vakuutusmaksut ajoissa. Erityisen kohtuutonta eläketurvan menetys on silloin, kun vähennys joudutaan kohdistamaan yritykseen työkennelleen aviopuolison tai perheenjäsenen omaan yrittäjäeläkkeeseen, vaikka tämä ei ole voinut vaikuttaa yrityksen asioiden hoitoon. Riittävä keino mahdollisesta maksuhaluttomuudesta johtuvaa maksamisen viivyttelyä vastaan on, että vakuutusmaksu viivästymiskorkoineen tai -korotuksineen on suoraan il-

man tuomiota ja päätöstä ulosottokelpoinen ja että vielä perimiskelpoiset maksut saadaan kuitata eläkkeestä.

Vakuutusmaksun vanhentumisesta johtuva eläkkeen vähennyssännös otettiin yrittäjien eläkelakeihin niiden voimaantulovaiheessa lähinnä siitä syystä, ettei tuolloin ollut kokemusta vakuuttamisvelvollisuuden täyttämisen ja vakuutusmaksujen perinnän toteutumisesta käytännössä. Sittemmin on osoittautunut, että maksamattomien ja perimättä jääneiden vakuutusmaksujen osuus on jäänyt verrattain vähäiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan yrittäjien eläkelakien vakuutusmaksun vanhentumisäännöksiä siten muutettaviksi, että vakuutusmaksun vanheneminen ei johtaisi eläkeoikeuden menetykseen.

Sitä vastoin niissä tapauksissa, joissa yrittäjä kokonaan laiminlyö yrittäjävakuutuksen ottamisen, ehdotetaan säännös säilytettäväksi entisellään. Työtulo voidaan siten edelleenkin vahvistaa ainoastaan kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltäneeltä vuodelta. Mikäli vakuutuksen ottaminen on laiminlyöty pitemmältä ajalta, oikeus eläkkeeseen on tältä osin menetetty.

Säännös yrittäjien vakuutusmaksun vanhentumisesta edellyttää, että periminen on myös toteutettu mainitussa viiden vuoden ajassa. Jos yrittäjä ottaa vakuutuksen vasta juuri ennen mainitun perimisajan päättymistä, vakuutusmaksun perimiselle saattaa jäädä liian lyhyt aika. Tämän vuoksi ehdotetaan säännöksiä muutettaviksi siten, että perimisajan vanhentuminen laskettaisiin vasta vakuutusmaksun maksuunpanosta eikä vakuutusmaksun kohdistumisvuodesta alkaen.

Yrittäjien eläkelain mukaisista etuuksista ja kuluista vastaavat yrittäjien eläkevakuutusta harjoittavat eläkelaitokset yhdessä. Vakuutusmaksujen vanhentumisesta aiheutuneiden kustannusten kattamiseen on käytettävissä myös osa vakuutusmaksun myöhästyneenä maksamisesta johtuvista viivästymiskoroista.

Valtio vastaa osaksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista etuuksista ja hallintokuluista. Ehdotetusta lainmuutoksesta ei valtiolle koituisi lisäkustannuksia, koska muutoksesta aiheutuvan eläkemenojen lisäyksen korvaisi osaksi säästö hallintokustannuksissa ja osaksi yrittäjiltä perittävät viivästymiskorot.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 3 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti ja 19 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti ja 19 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (707/65) sekä 17 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68); näin kuuluviksi:

3 §.

Eläketurvan järjestämistä varten tulee työnantajalla olla eläkevakuutus kotimaisessa vakuutusyhtiössä tai avustuskassalain (471/42) mukaisessa määrätyn työnantajan tai määrättyyn työnantajaryhmään kuuluvien yritysten palveluksessa olevia työntekijöitä varten perustettavassa eläkekassassa taikka eläkesäätiölain (469/55) mukaisessa eläkesäätiössä. Jos säätiön toimintapiiriin tulisi pysyvästi kuulumaan vähemmän kuin 300 työntekijää, eläkkeet on kuitenkin turvattava vakuuttamalla. Vakuutusyhtiö ei saa kieltäytyä antamasta tai pitämästä voimassa yhtiöltä haettua eläkevakuutusta siltä osin kuin se ei ylitä tämän lain mukaisia vähimmäisehtoja täyttävää eläketurvaa. Keskinäinen vakuutusyhtiö voi kuitenkin kieltäytyä antamasta vakuutusta, jos vakuutuksen hakijaa ei yhtiöjärjestyksen mukaan voida hyväksyä yhtiön osakkaaksi.

17 §.

Työnantaja on velvollinen antamaan eläkelaitokselle, eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain täytäntöönpanoa varten. Sanotuilla laitoksilla on oikeus tarkastaa työnantajan kirjoista tietojen oikeellisuus. Siltä osin kuin työnantaja jättää sanotut tiedot toimittamatta tai toimittaa ne myöhemmin kuin asetuksessa tarkemmin säädetään, työnantajalle määrätään arvion perusteella enin-

tään kaksinkertaiseksi korotettu vakuutusmaksu, jollei ole erityistä syytä luopua korotuksen määräämisestä. Eläketurvakeskus antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet korotuksen määräämisestä ja siitä luopumisesta. Mitä edellä on säädetty työnantajasta, koskee soveltuvin osin myös valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettua työttömyyskassaa.

19 §.

Eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella määräämä maksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta enintään sosiaali- ja terveysministeriön määräämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verot ja maksut. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään kuusi prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta veloittaman peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan kuitenkin huomioon vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 197 .

Tämän lain 3 §:n 1 momenttia ei kuitenkaan sovelleta eläkesäätiöihin, joiden työntekijäin eläkelain mukainen toiminta on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä huhtikuuta 1972 annetussa laissa (275/72), näin kuuluvaksi:

10 §.

Jos työnantaja on laiminlyönyt suorittaa tämän lain mukaisen vakuutusmaksun eikä kehoituksen saatuaan työeläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa korjaa laiminlyöntiään, työeläkekassa voi hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella määrätä työnantajalle enintään kaksinkertaiseksi korotetun vakuutusmaksun. Vakuutusmaksua ei kuitenkaan saa määrätä muulta ajalta kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta. Työeläkekassan määräämä vakuutusmaksu sekä sille suorituksen viivästymisen ajalta enintään sosiaali- ja terveysministeriön mää-

räämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verot ja maksut. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään kuusi prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta veloittaman peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan kuitenkin huomioon vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 197 ____.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 12 §:n 2, 3 ja 4 momentti näin kuuluviksi:

12 §.

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, on eläkelaitoksella oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta enintään sosiaali- ja terveysministeriön määräämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään kuusi prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta veloittaman peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan kuitenkin huomioon vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin sattuessa ei työtuloa saa vahvistaa pitemmältä ajalta takautuvasti kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä välittömästi edeltäneeltä

kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty sanottua aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty.

Vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvolliselta viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona se on maksuunpantu, uhalla että oikeus maksun saamiseen on menetetty. Eläkkeestä voidaan vähentää sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään eläkkeensaajan maksamatta jääneet vakuutusmaksut.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 197 ____.

Tätä lakia sovelletaan myös eräänntyneeseen, mutta tämän lain voimaan tullessa vielä perimiskelpoiseen vakuutusmaksuun.

Laki

yrittäjien eläkelain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 12 §:n 3, 4 ja 5 momentti näin kuuluviksi:

12 §.

Jos yrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, on eläkelaitoksella oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta enintään sosiaali- ja terveysministeriön määräämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään kuusi prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta veloittaman peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan kuitenkin huomioon vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin sattuessa ei työtuloa saa vahvistaa pitemmältä ajalta takautuvasti kuin kulumassa olevalta ja viideltä sitä välittömästi edeltäneeltä kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvolli-

suus on laiminlyöty sanottua aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty.

Vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvolliselta viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen kalenterivuoden alusta, jona se on maksuunpantu, uhalla että oikeus maksun saamiseen on menetetty. Eläkkeestä voidaan vähentää sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään eläkkeensaajan maksamatta jääneet vakuutusmaksut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1975.

Tätä lakia sovelletaan myös erääntyneeseen, mutta tämän lain voimaan tullessa vielä perimiskelpoiseen vakuutusmaksuun.

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 1975.

Tasavallan Presidentti

Ministeri

